

علوم و فنون ادبی

۱- کدام موارد، از ویژگی‌های «فکری» سبک خراسانی محسوب می‌شود؟

(الف) حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات این دوره

(ب) واقع‌گرا بودن شعر، محسوس و عینی بودن آن و سادگی توصیفات

(پ) بهره گرفتن از تشبیهات حسی در توصیف پدیده‌ها

(ت) رشد قالب غزل در اواخر این دوره

(۱) الف - ب (۲) الف - ت (۳) ب - ت (۴) ب - پ

۲- در کدام عبارات، ویژگی‌های زبان پهلوی آمده است؟

(الف) در زمان اشکانیان و در شمال و شمال‌شرقی ایران رواج داشته است.

(ب) اغلب آثار ادبی پهلوی شفاهی بوده و به کتابت درنیامده است.

(پ) از این زبان ترجمه عربی و فارسی کلیله و دمنه هزار و یک شب موجود است.

(ت) در اصل «درخت آسوریک» و «بادگار زربران» به این زبان است.

(ث) زبان رسمی دوران ساسانی و متعلق به ناحیه پارس است.

(۱) الف - ب - پ (۲) الف - ت - ث (۳) ب - پ - ت (۴) ب - پ - ث

۳- پدیدآورندگان «مکاتیب - صد پند - نفحات الانس - عشاق‌نامه» به ترتیب خالق آثار نیز هستند.

(۱) مجالس سبعه - رساله دلگشا - بهارستان - لمعات

(۲) فیه مافیة - تاریخ گزیده - تحفة الاحرار - جامع‌التواریخ

(۳) مثنوی معنوی - اخلاق‌الاشرف - تذکرة‌الاولیا - تاریخ جهانگشا

(۴) دیوان شمس - موش و گربه - مرصادالعباد - جمشید و خورشید

۴- در همه ابیات ویژگی‌های «فکری» سبک عراقی مشهود است، به جز:

(۱) می صوفی افکن کجا می فروشد

(۲) بیا که هاتف میخانه دوش با من گفت

(۳) نعمت عاجل و آجل به تو داد از ملکان

(۴) خبر از عشق نبوده است و نباشد همه عمر

که در تایم از دست زهد ریایی

که در مقام رضا باش و ز قضا مگریز

زان که ضایع نشود هرچه به جای تو کند

هر که او را خبر از شنعت و رسوایی هست

۵- انتساب کدام آثار به پدیدآورنده آن «غلط» معرفی شده است؟

(۱) (شمس و طغرا: حسن مقدم) (بره گمشده راعی: امین فقیری)

(۲) (تنگسیر: صادق چوبک) (شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن‌خان بدیع)

(۳) (خداوندنامه: صبا کاشانی) (تاریخ تطوّر نظم فارسی: محمدتقی بهار) (۴) (تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم‌الاسلام کرمانی) (منشآت: قائم مقام فراهانی)

۶- نویسنده «داستان باستان - جای پای خون - همسایه‌ها - تهران مخوف» به ترتیب، چه کسانی هستند؟

(۱) میرزا حسن‌خان بدیع - سیدمهدی شجاعی - جمال‌زاده - محمدباقر میرزا خسروی

(۲) میرزا حسن‌خان بدیع - سیدمهدی شجاعی - احمد محمود - مشفق کاظمی

(۳) میرزا حبیب خراسانی - علی مؤذنی - جمال‌زاده - محمدباقر میرزا خسروی

(۴) محمدباقر میرزا خسروی - علی مؤذنی - احمد محمود - مشفق کاظمی

۷- همه عبارات از لحاظ تاریخ ادبیات درست است، به جز

(۱) شاعران عصر صفوی موضوعات کهن را با مضامین تازه و زبان جدید همراه کردند.

(۲) در قرن نهم و دهم لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان به حوزه شعر و ادب راه یافت.

(۳) در قرن هفتم و هشتم برخی نویسندگان کتاب‌های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می‌کردند.

(۴) در آمیختگی نظم و نثر، کاربرد وجه وصفی و فراوانی لغات مغولی از ویژگی‌های نثر سبک هندی است.

۸- نثر هریک از آثار زیر، به ترتیب، چگونه است؟

«شرفنامه بدلیسی، محبوب‌القلوب، احسن‌التواریخ، داراشکوه»

(۱) مصنوع، ساده، بینابین، ساده (۲) ساده، بینابین، مصنوع، ساده (۳) ساده، بینابین، ساده، مصنوع (۴) ساده، مصنوع، بینابین، ساده

۹- در همه گزینه‌ها، به محورهای نویسندگی محمدرضا سرشار، اشاره شده است، به جز:

(۱) فعالیت در مباحث پژوهشی ادبیات کودک و نوجوان

(۲) قسه‌نویسی و قسه‌گویی، تدریس و فعالیت در نشریات تخصصی

(۳) نوشتن فیلم‌نامه «جای پای خون» براساس تجربه‌های داستانی

(۴) فعالیت‌های مطبوعاتی در مجله‌های رشد دانش‌آموز، قلمرو، سوره، پویا

۱۰- نوع استعاره در همه ابیات با شعر زیر یکسان است، به جز

«می تراود مهتاب، می درخشد شب تاب»

نیست یکدم شکند خواب به چشم کس و لیک

غم این خفته چند، خواب در چشم ترم می شکند»

ورنه قانع ز نی خشک شکر می چیند
سبزه پیاده می رود غنچه سوار می رسد
خنده برق شنیدی به خس و خار چه کرد
صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد

(۱) کام حرص است که از شهد نگرده شیرین
(۲) باغ سلام می کند سرو قیام می کند
(۳) از ترشروی گردون گله بی انصافی است
(۴) از لعل تو گر یابم انگشتری زنهار

۱۱- در کدام بیت، همه آرایه‌های «تشبیه، استعاره، ایهام تناسب و حس آمیزی» یافت می شود؟

پند با عاشق بیدل چه تواند کردن
یادگاری که در این گنبد دوار بماند
نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت
در رهگذار باد نگهبان لاله بود

(۱) پای خوابیده به فریاد نگرده بیدار
(۲) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر
(۳) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار
(۴) هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید

۱۲- آرایه‌های «کنایه - جناس - ایهام تناسب - استعاره - لف و نشر» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

در این معامله گر عمر من وفا بکنند
خورشید را گدا و تو را شاه می کشند
که به جان از پی آن تیر و کمان باید رفت
که فلک تیره شد از تیرگی کوکب ما
همچون بنفشه بر سر زانو نهاده ایم

(الف) بر آن سرم که جفای تو را به جان بخرم
(ب) من مات صورت تو که در کارگاه حسن
(پ) مژه و ابروی او دیدم و با دل گفتم
(ت) کس مبادا به سیه روزی ما در ره عشق
(ث) بی زلف سرکشش سر سودایی از ملال

(۱) الف - ت - پ - ث - ب (۲) ت - الف - ب - ث - پ (۳) ت - ث - پ - الف - ب (۴) ث - ت - ب - الف - پ

۱۳- در همه ابیات، آرایه مجاز به چشم می خورد، به جز

کاین گلستان خنده‌واری بیش نیست
نه هر که سر بتراشد قلندری داند
بر این گردون گردان نیست غافل
تو از او کامی که می خواهی بیاب

(۱) می رود صبح و اشارت می کند
(۲) هزار نکته باریک تر ز مو اینجاست
(۳) من و تو غافلیم و ماه و خورشید
(۴) از تلاوت بر تو حق دارد کتاب

۱۴- آرایه‌های «جناس، استعاره، موازنه و اغراق» همگی در کدام بیت آمده است؟

که موران را قناعت خوش تر از سوز
نگاری کز دو یاقوتش همی شهد و شکر ریزد
پرواز به آنجا که سرود است و سرور است
بوی تو نی آورد و پیامت نرسانید

(۱) بگفت از سوز کمتر گوی با مور
(۲) بهاری کز دو رخسارش همی شمس و قمر خیزد
(۳) پرواز به آنجا که نشاط است و امید است
(۴) آمد نفس صبح و سلامت نرسانید

۱۵- آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است، به جز:

که بی این نیل از چشم خریداران خطر داری (مجاز، تلمیح)
بال و پر پیدا کند چون مور ماند بیشتر (استعاره، اسلوب معادله)
پنبه چون حلاج از مستی ز مینا برممدار (ایهام، استعاره)
تا پشت کند محنت و غم روی به می کن (تضاد، حسن تعلیل)

(۱) مشو در هم رخت گر شد کبود از سیلی اخوان
(۲) حرص در هنگام پیروی از غلاف آید برون
(۳) حرف حق گفتن به خون خویش فتوی دادن است
(۴) تا روی کند عیش و طرب پشت به خُم ده

۱۶- کدام ابیات «فاقد» ردیف است؟

- الف) من قصه خویشتن بدو چون گویم
ب) تنگ شد از غم دل، جای به من
پ) مشو تا توانی ز رحمت بری
ت) گدایی که بر خاطرش بند نیست
ث) خوش آن که نگاهش به سر و پای تو باشد
- ۱) ب - پ - ت
۲) ب - ت - ث

۱۷- قاعده قافیه در مقابل کدام بیت، «غلط» آمده است؟

- ۱) ای برادر بشنوی رمزی ز شعر و شاعری
۲) چون من به ره سخن فراز آیم
۳) اگر محوّل حال جهانیان نه قضاست
۴) در پای تو تا زلف چلیپای تو افتاد

۱۸- بیت زیر فاقد کدام «اختیار شاعری» است؟

- «هر که در سایه تو باشد نیست
ابداً (۱) حذف همزه (۲)

۱۹- وزن کدام مصراع، در مقابل آن «غلط» آمده است؟

- ۱) چین زلف مشکین را بر رخ نگارم بین (مستعمل فاعلات فعلن)
۲) ای دل چو خطش سر زد پیوند از او مگسل (مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن)
۳) برخاست ز هر گوشه بلایی به کمینم (مفعول مفاعیل مفاعیلن فعلون)
۴) مژگان مردم افکن چشمان کافرش بین (مستعملن فعلون مستعملن فعلون)

۲۰- وزن کدام بیت «دوری» است؟

- ۱) باز آی و بر چشمم نشین ای دلستان نازنین
۲) نعیم هر دو جهان پیش عاشقان بجوی
۳) زاهد از ما به سلامت بگذر کاین می لعل
۴) به شوق چشمه نوشت چه قطره‌ها که فشاندم

۲۱- با توجه به عروض و قافیه کدام گزینه، در مورد رباعی زیر «غلط» ذکر شده است؟

- «بازار قبول گل چو شد خوش خوش تیز
گل گفت که آب قدمش خیره مریز
۱) ابیات را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد.
۲) در بیت دوم شاعر دو بار مصوت کوتاه را بلند تلفظ کرده است.
۳) در بیت اول از اختیار شاعری ابدال استفاده شده است.
۴) قافیه رباعی براساس قاعده «۲» آمده است و حرف روی «ز» است.

۲۲- با توجه به بیت زیر، از دیدگاه «عروض و قافیه» کدام مورد نادرست است؟

- «ای ظلمت شب پرده خورشید جمالت
۱) وزن بیت «مفعول مفاعیل مفاعیل فعلون» است.
۲) در بیت اول از اختیار شاعری ابدال استفاده شده است.
۳) «جمالت و جلالت» واژه قافیه و «ت» حرف روی است.
۴) قافیه بیت براساس قاعده «۲» و تبصره «۱» آمده است.

۲۳- در بیت زیر، با توجه به اختیارات شاعری، تعداد هجاهای بلند و کشیده به ترتیب، کدام است؟

- «از پای فتادیم چو آمد غم هجران
۱) ده، پنج
۲) ده، شش
۳) یازده، چهار
۴) یازده، پنج

۲۴- مفهوم همه ابیات یکسان است، به جز

- ۱) گر تمنای تو از خاطر ناشاد رود
۲) این نغمه محبت بعد از من و تو ماند
۳) از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر
۴) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت
- داغ عشق تو گلی نیست که از یاد رود
تا در زمانه باقی است آواز باد و باران
یادگاری که در این گنبد دواز بماند
فتنه‌انگیز جهان غمزه جادوی تو شد

۲۵- کدام بیت، مفهومی نظیر بیت زیر در ذهن ایجاد می‌کند؟

«دل بیرداز ز هر نقش که در عالم هست

- ۱) صبا خاک وجود ما بدان عالی‌جناب انداز
- ۲) آینه ار نقش تو بنمود راست
- ۳) عارفان از دیدن حسن مجاز آسوده‌اند
- ۴) داشت چشم باز عالم را سیه در دیده‌ام

بعد از آن آینه پیش نظر یار بیار»

بود کان شاه خوبان را نظر بر منظر اندازیم
خودشکن آینه شکستن خطاست
تشنه خم کی شود از شیشه و پیمانہ سیر
تا نظر بستم ز دنیا عین بینایی شدم

۲۶- مفاهیم «عدم آگاهی، فراغت‌خاطر، خویشتن‌داری، توصیه به فروتنی» به ترتیب، از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- الف) چه آسوده است از اندیشه باد خزان، برگی
- ب) عنان نفس را هرکس تواند داشتن محکم
- پ) نظر را پایه گر خواهی بلند از آستان مگذر
- ت) رخ بهبود کار خویش آن غافل چه سان بیند

که در فصل بهاران چون گل رعنا خزان بیند
سمند سرکش افلاک را در زیر ران بیند
که هرکس را بود بر صدر جا در آستان بیند
که بردارد ز یوسف چشم و راه کاروان بیند

۱) ت، ب، الف، پ (۲) ت، الف، ب، پ (۳) پ، الف، ب، ت (۴) پ، ب، الف، ت

۲۷- مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- ۱) هیچ چیزی نیست ز آهن سخت‌تر
- ۲) کامجویان را ز ناکامی چشیدن چاره نیست
- ۳) دام عقل است آن که چشمش می‌برد بهر شکار
- ۴) پیسته‌ها را لعل می‌گونت گریبان چاک کرد

هم بنا بر آب دارد درنگر (فناپذیری)
بر زمستان صبر باید، طالب نوروز را (تحمل سختی)
چشم دام عشق از سیمرغ و از عنقا پر است (مذمت دنیاطلبی)
تلخ شد از چشم شوخت خواب بر بادام‌ها (برتری جمال معشوق)

۲۸- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

- ۱) جسم خاکی است حجاب نظر راهروان
- ۲) جان که او جوهر است و در تن ماست
- ۳) جان و دل و تن حجاب ره بود و کنون
- ۴) تن و جان را چه کنم؟ مصلحت آن است که من

سیل چون گرد ره از خویش ستاند دریاست
کس نداند که جای او به کجاست
تن دل شد و دل جان شد و جان جانان گشت
ترک این هر دو کنم طالب جانانه شوم

۲۹- بیت زیر با همه ابیات تقابل مفهومی دارد، به جز:

«مرنجان دلم را که این مرغ وحشی

- ۱) ما ز سر، سودای تو بگذاشتیم
- ۲) مرغ مألوف که با خانه خدا انس گرفت
- ۳) آنکه مرغ دلش از حسرت گل پر می‌زد
- ۴) بر دل آویختگان عرصه عالم تنگ است

ز بامی که بر خاست مشکل نشیند»

دل ز تو یکبارگی برداشتیم
گر به سنگش بزنی جای دگر می‌نرود
همچون بلبل ز چمن رفت و دگر باز آمد
کان که جایی به گل افتاد دگر جا نرود

۳۰- رباعی زیر با کدام یک از ابیات، قرابت مفهومی دارد؟

«نه هر که زمانه کار او دربندد

- ۱) زمانه‌ای است که هرکس به خود گرفتار است
- ۲) خوشم ز سنگ حوادث که استخوان مرا
- ۳) طراز پیرهن زرکشم مبین چون شمع
- ۴) چون داغ لاله سوخته نانی است روزیم

فریاد و جزع بر آسمان پیوندد

می‌نالد و چون برق لبش می‌خندد»
تو هم در آینه حیران حسن خویشتنی
چنان شکست که فارغ ز مومیایی کرد
که سوزهاست نهانی درون پیرهنم
آن هم فلک به خون جگر می‌دهد مرا